

FM: Vāja ārējā pieprasījuma ietekmē eksporta izaugsme turpina samazināties

Publicēts: 31.01.2018.

Latvijas ārējās tirdzniecības apgrozījums š.g. jūlijā salīdzinājumā ar jūniju samazinājās par 2,0% līdz 1764,1 miljoniem eiro, ko lielā mērā iespaidoja ekonomiskās aktivitātes samazināšanās pēdējos mēnešos Eiropas Savienībā kopumā. Gada griezumā kritums ir jau krietni izteiktāks un veido 9,9%, eksporta un importa vērtībai samazinoties attiecīgi par 7,4% un 11,9%. Bažas rada samērā straujais preču eksporta vērtības kritums uz eirozonas dalībvalstīm – par 9,9% gada griezumā. Šis kritums lielā mērā saistīts ar eksporta vērtības samazināšanos lielākajos Latvijas noieta tirgos – uz Lietuvi un Igauniju – attiecīgi par 18,8% un 10,1%. Igaunijas gadījumā noteicošais bija tekstilizstrādājumu, telefonu aprātu un automobiļu eksporta kritums, savukārt Lietuvas gadījumā – naftas produktu, telefonaparātu un piena produktu eksporta kritums.

Izņemot naftas produktu un elektroierīču eksporta kritumu, kuru jau ilgstoši veido naftas cenu un telefonaparātu reeksporta samazinājums, jūlijā no lielajām preču kategorijām samazinājās arī graudaugu, alkoholisko dzērienu, dzelzs un tērauda, kā arī koka un koka izstrādājumu eksports.

Jūlijs ir pirmais mēnesis, kad var noteikt Lielbritānijas referenduma ietekmi uz Latvijas preču eksportu uz šo valsti. Neskatoties uz sterliņa mārciņas vērtības būtisko kritumu pēc referenduma, kopējā preču eksporta vērtība uz Lielbritāniju jūlijā pat pieauga par 8,2%. Koka un koka izstrādājumu vērtība, kas eksporta struktūrā uz Lielbritāniju veido aptuveni divas trešdaļas, gan ir samazinājusies par 7,7%. Savukārt monitoru un projektoru eksporta pieaugums par aptuveni četrām reizēm pilnībā kompensēja koka eksporta kritumu. Jāatzīmē, ka sterliņu mārciņas vērtība samazinās visu šo gadu, taču šajā gadā eksports uz Lielbritāniju nokritās tikai vienā mēnesī un pirmajos š.g. septiņos mēnešos kopumā uzrādīja 6,4% pieaugumu salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo periodu. Koka eksporta vērtības samazinājums ir iespējams arī turpmākajos mēnešos, tomēr netiek prognozēts, ka tas būs ievērojams.

Jāatzīmē, ka preču eksporta vērtību ietekmē ne tikai pieprasījuma, bet arī cenu līmenis. Kopš 2014.gada vidus pasaules biržās pastāvīgi samazinās neapstrādātās pārtikas un energoresursu cenas pārprodukcijas dēļ, ko ietekmēja preču ražošanas izmaksu samazinājums. Tā preču eksporta vienības vērtība Latvijā š.g. pirmajā pusgadā nokritās par 4,2% salīdzinājumā ar pērnā gada atbilstošo periodu, visstraujāk cenai samazinoties lauksaimniecības un naftas pārstrādes produktiem, kā arī metāliem un elektroniskajām ierīcēm. Tikai š.g. trešajā ceturksnī gan neapstrādātās pārtikas, gan energoresursu cenas ir stabilizējušās un nav novērojami būtiski kritumi.

Attiecībā uz piensaimniecības nozari, jāatzīmē, ka dažādu uzņēmumu aktīva jauno tirgu apgūšana rezultējas konkrētos ciparos. Viens no lielākajiem piena pārstrādes uzņēmumiem Latvijā uzsācis regulāru piena produktu eksportu uz Ķīnu. Lai gan eksporta apjomi uz doto brīdi nav lieli, tomēr eksporta attīstības potenciāls šajā tirgū ir milzīgs. Ņemot vērā to, ka situācija piensaimniecības nozarē ir ļoti grūta, ienākšana jaunā tirgū noteikti ir vērtējama pozitīvi.

Atšķirībā no preču eksporta, kas šogad uzrāda negatīvu attīstības dinamiku, pakalpojumu eksporta attīstību var raksturot kā pozitīvu, neskatoties uz sarežģīto situāciju transporta pakalpojumu nozarē. Savukārt jūlijā pirmo reizi šogad samazinājās arī pakalpojumu eksports – kopumā par 2,3% salīdzinājumā ar pagājušā gada attiecīgo mēnesi. Kritums ir vien par 8,5 miljoniem eiro, un tas ir saistīts ar netipiski zemiem ieņēmumiem no ārvalstu tūristiem, jo vasaras vidus tradicionāli ir aktīvākais laika periods tūristu plūsmā.

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-vaja-areja-pieprasijuma-ietekme-eksporta-izaugsme-turpina-samazinaties>